JAMHURI YA
MUUNGANO
WA TANZANIA

UMASKINI KATIKA NGAZI YA WILAYA TANZANIA BARA

Imetolewa na Kamati ya Utafiti na Uchambuzi ya Mfumo wa Ufuatiliaji wa MKUKUTA
Wizara ya Mipango, Uchumi na Uwezeshaji

MUHTASARI 2 RIPOTI YA UMASKINI NA MAENDELEO YA BINADAMU YA MWAKA 2005

Ripoti ya Umaskini na Maendeleo ya Binadamu ya Mwaka 2005 (PHDR) inatoa matokeo ya kazi ya uchambuzi iliyofanyika kwa kutumia mbinu za kuonyesha makadirio ya umaskini wa kipato kiwilaya kwa mara ya kwanza Tanzania. Makadirio haya mapya ya umaskini wa kipato yanaongeza usahihi wa makadirio ya awali, na yakiangaliwa pamoja na taarifa kuhusu viashiria vingine vya ustawi katika ngazi ya wilaya, yanawezesha kutambua mahitaji mahsusi ya watu katika maeneo mbalimbali ya nchi hivyo kuruhusu utoaji wa kipaumbele na mkazo zaidi katika mahitaji hayo. Vilevile kusaidia kuwa na mikakati ya kugawa rasilimali kulingana na mahitaji maalum ya maeneo.

Viashiria vya Umaskini kwa Wilaya

Moja ya matokeo muhimu ya na makadirio ya umaskini wa kipato kiwilaya ni kwamba asilimia ya watu waliopo chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi kinatofautiana kwa kiasi kikubwa kati ya mikoa na wilaya.

'Kiwango cha Umaskini' kinatafsiriwa kama asilimia ya watu waliopo chini ya mstari wa umaskini wa mahitaji ya msingi. Kwa Tanzania kiwango cha mahitaji ya msingi mnamo mwaka 2000/01 kilikuwa shilingi za Kitanzania 262 kwa kila mtu mzima kwa siku. Ramani na 1 inaonyesha asilimia ya watu wanaoishi chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi Tanzania Bara, kwa wilaya, kwa mwaka 2001. Kutoka katika ramani hii na jedwali linalohusiana na ramani hii lililopo katika ukurasa wa tatu, unaweza kuona kwamba wilaya za Bukoba Mjini, Arusha Mjini, Mbeya Mjini, Mbarali, Morogoro Mjini na Kinondoni zote zina chini ya aslimia 15 ya watu waliopo chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi. Kinyume cha hivyo, katika wilaya za Bunda, Musoma Vijijini, Geita na Serengeti, zaidi ya asilimia 60 ya watu wana kipato chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi.

Taarifa nyingine muhimu ni kwamba wilaya zina viwango tofauti kwa viashiria tofauti vya umaskini. Wilaya yenye alama za juu kwenye kiwango cha moja ya viashiria vya umaskini, siyo lazima iwe na alama za juu kwenye viashiria vingine vya umaskini.

Kwa mfano, baadhi ya wilaya maskini zaidi zimefanya vizuri katika kupunguza viwango vya vifo vya watoto walio chini ya miaka mitano. Hatahivyo, wilaya ambazo hazifanyi vizuri zimejikusanya katika makundi ya

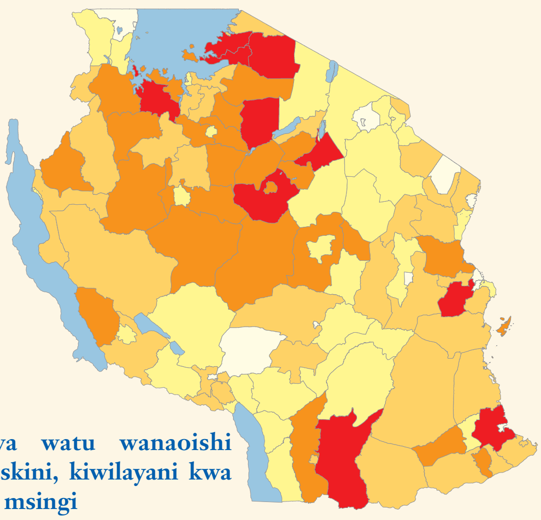

Asilimia ya watu wanaoishi katika umaskini, kiwilayani kwa mahitaji ya msingi

Chini ya 20%	20.1–30.0
30.1–40.0	40.1–50.0
Zaidi ya 50%	

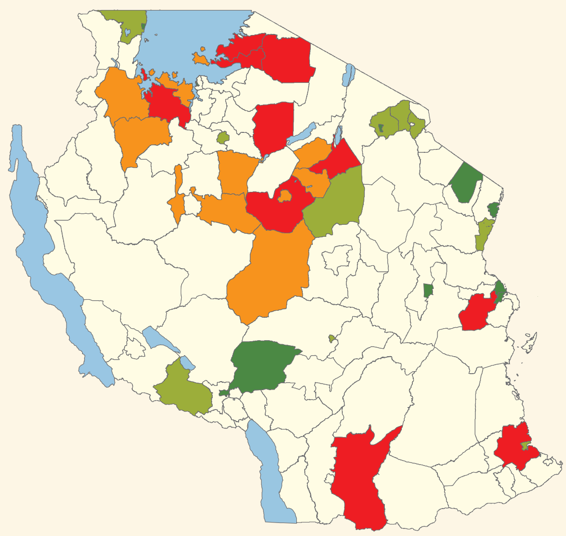

Asilimia ya watu walio chini ulingo waumaskini kwa mahitaji ya msingi

Za mwisho kumi	Zenye viwango vya chini 11 – 20
Kumi bora	Bora 11 – 20
Katikati	

Za mwisho kumi | Zenye viwango vya chini 11 – 20 | Katikati | Bora 11 – 20 | Kumi bora

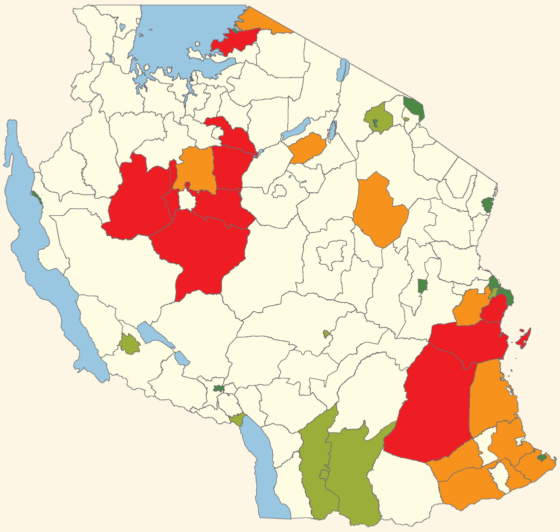

Asilimia ya kaya zinazopata maji kutoka katika vyanzo vilivyoboreshwa

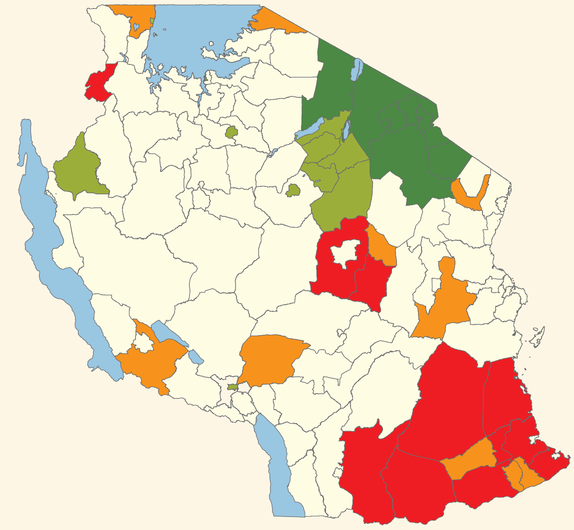

Kiwango cha vifo kwa watoto chini ya miaka mitano

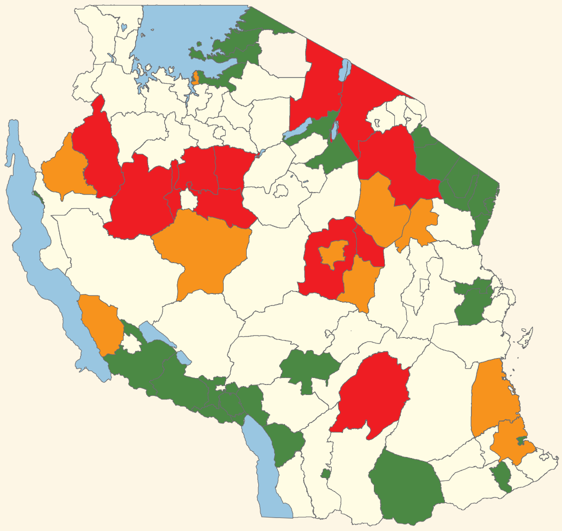

Uandikishaji wa watoto katika shule za msingi wavulana na wasichana

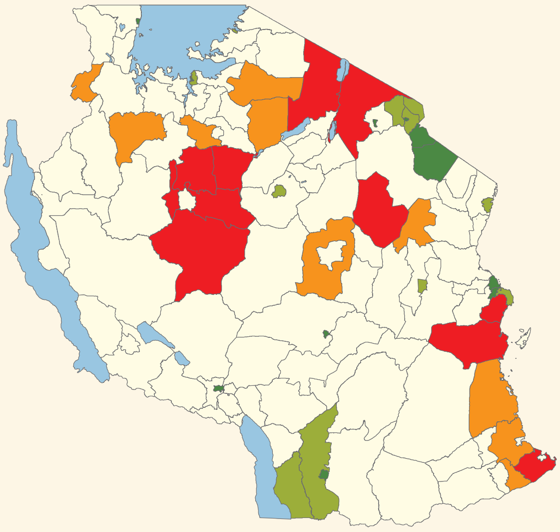

Asilimia ya watu wazima wanaojua kusoma na kuandika

kijiografia; huku wilaya zinazofanya vizuri zaidi zikiwa zimesambaa na nyingi zikiwa katika maeneo ya mijini. Ramani na 2 na jedwali linalohusiana na ramani hii iliyopo kwenye ukurasa wa tatu inaonyesha alama za viashiria vikuu kwa baadhi ya wilaya.

Kutumia Kanuni kwa Ajili ya Kutenga Bajeti

Taarifa zilizopo kwenye RUMB zinaonyesha kwamba ipo haja ya kutilia mkazo kwenye mahitaji mahsusi ya watu katika maeneo mbalimbali ya nchi. Bajeti ya Serikali ya Tanzania ni zana yenye nguvu ya kuhakikisha kwamba watu wote wanapata huduma sawa za umma na fursa za kiuchumi. Hii inaweza kusaidia kukabiliana na ukosefu wa ulinganifu uliopo (tofauti) kati ya wanaume na wanawake, watu tajiri na maskini, maeneo ya vijijini na mijini, na kati ya maeneo mbalimbali ya nchi. Hatahivyo, Bajeti ya Serikali ni ndogo na inabidi utafiti zaidi ufanyike kuhusu utengaji wa rasilimali.

Gharama ya shughuli za kupunguza umaskini na kuboresha upatikanaji wa huduma zina uwezekano wa kuwa kubwa zaidi kwa wale watu wanaoishi katika maeneo yaliyojitenga. Kwahiyo kutumia utaratibu wa kupanga bajeti inayolingana na kipato cha jumla itamaanisha kwamba watu wachache zaidi watafikiwa katika maeneo yaliyojitenga, na lengo la upatikanaji rasilimali unaolingana halitafikiwa. Utaratibu wa kutenga bajeti kwa ajili ya mamlaka ya mahali husika hivi sasa huzingatia idadi ya watu katika wilaya, umbali wa kwenda kwenye huduma iliyopo karibu (km. shule, zahanati), msongomano wa watu, na asilimia ya watu

Wilaya zimepangwa kwa Kiwango cha Umasikini wa Kipato, Uandikishaji wa Watoto shuleni Kiwango cha vifo vya watoto chini ya miaka 5, Watu Wazimu wanaojua kusoma na kuandika na Upatikanaji maji bora

	Asilimia ya watu walio chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi		Kiwango cha uandikishaji wa watoto shuleni kwa elimu ya msingi		Kiwango cha vifo vya watoto chini ya miaka mitano (kwa kila watoto 1,000 walio zaliwa hai		Kiwango cha watu wazima wanaojua kusoma na kuandika		Asilimia ya kaya zinazopata maji kutoka mifumo iliyoboreshwa (kutoka kwenye mabomba au vyanzo vilivyoboreshwa	
Daraja	**Wilaya**	**Alama**	**Wilaya**	**Alama**	**Wilay**	**Alama**	**Wilaya**	**Alama**	**Wilaya**	**Alama**
Ishirini Bora										
1	Bukoba (M)	11	Lushoto	100	Ngorongoro	40	Moshi (M)	96	Arusha (M)	99
2	Arusha (M)	12	Korogwe	100	Monduli	48	Arusha (M)	94	Nyamagana	97
3	Mbeya (M)	12	Muheza	100	Arusha (M)	55	Ilala MC	93	Mbeya (M)	96
4	Mbarali	13	Tanga (M)	100	Moshi (V)	57	Nyamagana	92	Mtwara (M)	96
5	Morogoro (M)	14	Kibaha	100	Simanjiro	57	Bukoba (M)	92	Rombo	93
6	Kinondoni	14	Kisarawe	100	Arumeru	58	Kinondoni	92	Moshi (M)	92
7	Nyamagana	15	Karatu	100	Moshi (M)	63	Iringa (M)	92	Kinondoni	92
8	Lushoto	16	Mwanga	100	Hai	65	Mwanga	91	Musoma (M)	92
9	Ilala MC	16	Same	100	Mwanga	68	Same	90	Kigoma (M)	89
10	Tanga (M)	17	Moshi (M)	100	Rombo	73	Songea (M)	90	Temeke	89
11	Bukoba (M)	17	Babati	100	Same	84	Mbeya (M)	90	Tanga (M)	89
12	Moshi (M)	18	Kigoma (M)	100	Babati	91	Moshi (V)	89	Morogoro (M)	88
13	Arumeru	18	Ukerewe	100	Karatu	93	Temeke	87	Arumeru	85
14	Iringa (M)	18	Magu	100	Nyamagana	100	Tanga (M)	87	Kyela	85
15	Lindi (M)	18	Nyamagana	100	Hanang	103	Musoma (M)	87	Songea (M)	85
16	Kondoa	21	Tarime	100	Mbeya (M)	106	Hai	86	Iringa (M)	85
17	Mbozi	21	Musoma (V)	100	Mbulu	107	Morogoro (M)	85	Ilala MC	81
18	Hai	22	Bunda	100	Singida (M)	108	Mbinga	84	Namtumbo	79
19	Shinyanga (M)	22	Musoma (M)	100	Kasulu	109	Ilemela	84	Songea (V)	77
20	Pangani	22	Mufindi	100	Kondoa	110	Songea (V)	83	Moshi (V)	75
Ishirini za Mwisho										
100	Singida (M)	46	Mpwapwa	79	Korogwe	192	Ngara	57	Mtwara (V)	26
101	Sengerema	46	Kilindi	78	Kongwa	195	Shinyanga (V)	57	Kisarawe	25
102	Biharamulo	48	Kiteto	76	Sumbawanga	195	Meatu	55	Nzega	25
103	Igunga	48	Kilwa	76	Newala	197	Tandahimba	54	Tandahimba	25
104	Bukombe	48	Ilemela	75	Nachingwea	198	Kilindi	53	Nachingwea	25
105	Uyui	48	Nkansi	75	Tandahimba	200	Lindi (V)	53	Mbulu	24
106	Ukerewe	48	Sikonge	75	Bukoba (V)	204	Bukombe	53	Kiteto	23
107	Manyoni	49	Dodoma (M)	75	Tarime	207	Kilwa	52	Lindi (V)	23
108	Hanang	49	Kisulu	74	Morogoro(V)	209	Dodoma (V)	52	Tarime	22
109	Mbulu	49	Simanjiro	72	Ngara	212	Bariadi	51	Kilwa	22
110	Babati	50	Kongwa	72	Tunduru	212	Rufiji	51	Rufiji	21
111	Kisarawe	51	Ngorongoro	71	Namtumbo	213	Igunga	49	Mafia	17
112	Lindi (V)	51	Monduli	71	Mpwapwa	217	Uyui	49	Musoma (V)	17
113	Meatu	53	Urambo	69	Kilwa	217	Nzega	49	Liwale	16
114	Namtumbo	55	Ulanga	68	Lindi (V)	220	Sikonge	49	Urambo	14
115	Singida (V)	56	Igunga	67	Liwale	221	Mkuranga	47	Kishapu	13
116	Serengeti	61	Dodoma (V)	66	Masasi	225	Mtwara (V)	46	Uyui	11
117	Geita	62	Nzega	65	Mtwara (V)	231	Monduli	43	Igunga	9
118	Musoma (V)	64	Kibondo	63	Dodoma (V)	239	Kiteto	42	Mkuranga	9
119	Bunda	68	Uyui	58	Rwangwa	250	Ngorongoro	28	Sikonge	7

Ufunuo: **M** = Mjini **V** = Vijijini

Chanzo: Kilama na Lindeboom (tazama hapa chini), kwa kutumia Sensa ya wat na ya Makzi ya mwaka 2005, idaraya Takwimu mwaka 2003, Takwimu za Msingi za Wizara ya Elimu za mwaka 2004

ambao ni maskini, katika juhudi ya kupunguza baadhi ya vipengele vinavyoweza kuzuia kuwepo kwa uwiano sawa katika ugawaji wa rasilimali.

Matokeo yaliyotokana na uchambuzi wa makadirio ya umaskini wa kipato unaonyesha kwamba kanuni hizi zipo katika mwelekeo sahihi. Kwahiyo, utumiaji thabiti wa kanuni hizi unahitajika, ili kusaidia mikakati ya kugawa wa rasilimali. Matokeo yanayotokana na makadirio ya umaskini wa kipato yanaweza pia kusaidia kuboresha kanuni hizi na kuendeleza matumizi yake kwa kutumia taarifa mahsusi zinazoaminika katika ngazi ya wilaya.

Vidokezi na Changamoto

- Wilaya nyingi zina mahitaji tofauti kutoka kwa sekta mbalimbali. Uchambuzi wa makadirio ya umaskini unaweza kusaidia kuweka wazi maeneo yanayohitaji kipaumbele kutoka kwa sekta mbalimbali na pia kwa ajili ya kuleta uwiano katika mgawanyo wa rasilimali za fedha na watu.

- Kwa kuwa serikali kuu imekuwa ikitenga fedha nyingi zaidi kwa serikali za mita, hivyo basi inalazimu kuimarisha ujuzi wa usimamizi wa matumizi wa fedha wa serikali za mita.

- Taarifa zinazotokana na makadirio ya umaskini kiwilaya zinaweza kutumika kuelezea tofauti za kijiografia katika utendaji wa vipengele tofauti vya umaskini kwa watu wengine zaidi. Mbinu hii pia itasadia kuelewa mahitaji maalum ya wilaya na hivyo kuweza kuwepo kwa jitihada zaidi kushugulikia masuala hayo.

Maelezo Kuhusu Njia Iliyotumika na Taarifa za Ziada

Mbinu za kuonyeshaji makadirio ya umaskini wa kipato iliyotumika katika uchambuzi huu iliunganisha taarifa kutoka katika Sensa ya Watu na Makazi ya mwaka 2002 na Utafiti wa Mapato na Matumizi ya Kaya wa mwaka 2000/01 na makadirio ya viwango vya kipato vya kaya na uwiano wa kaya zinazoishi chini ya kiwango cha mahitaji ya msingi kwa kila wilaya.

Taarifa kamili ya PHDR ya mwaka 2005 imetolewa katika jedwali na katika ramani zinazoonyesha mgawanyo wa viashiria tofauti vya umaskini katika mikoa 22 na wilaya 119. Hii inaweza kuwa zana muhimu katika utungaji sera na upangaji mipango kwa kutumia ushahidi. Ramani hizi zinaonyesha sifa-bainifu mbalimbali za wilaya katika kuelezea viashiria tofauti vya umaskini. Zinaweza pia kufanya ukosefu wa uwiano kijiografia ufikiriwe kwa undani zaidi na kutolewa maelezo ya kina.

Maelezo zaidi ya uafiti wa umaskini katika ngazi ya wilaya umeelezwa katika kitabu kilechoandikwa na Blandina Kilama na Wietze Lindeboom na wenzake "Where are the Poor in Tanzania?" yaani, "Maskini wako wapi nchini Tanzania?" Njia hii imetokana na chapisho lililoandikwa na Elbers, Lanjouw J. C. na Lanjouw, P (2003) linaloitwa Micro-level estimation of Poverty and Inequality; Econometrica, Econometric Society, Vol 71(1), uk. 355 hadi 364.

Ripoti ya Umaskini na Maendeleo ya Binadamu ya mwaka 2005 inatoa taarifa muhimu kuhusu viwango na mwelekeo wa umaskini nchini Tanzania, ikilinganisha na malengo kutoka katika Malengo ya Milenia ya Maendeleo, Mkakati wa Kutokomeza Umaskini (MKU) na Mpango wa Kukuza Uchumi na Kuondoa Umaskini Tanzania (MKUKUTA).

Ripoti hii inapatikana katika nakala pepe, na ripoti iliyochapishwa inaweza kupatika kutoka:

Idara ya Kuondoa Umaskini, Wizara ya Mipango, Uchumi na Uwezeshaji, Dar es Salaam.

Simu:(022) 2113856 / 2124107

Barua pepe: mkukutamonitoring@gmail.com

Anwani ya tovuti: http://www.tanzania.go.tz/poverty/index.html/

na kutoka **REPOA (Research on Poverty Alleviation)**

Simu: (022) 2700083

Barua pepe: repoa@repoa.or.tz

Anwani ya tovuti: http://www.repoa.or.tz

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA